

Tað er umráðandi, at alt forarbeiðið, kopiering og ritstjórnin er væl og snøgt úr hondum greitt, tá til dømis ein teldutala skal lesa tekstin. Tað vil siga at svertan má ikki verða kám og skuggar mugu ikki vera á síðunum, greiðir hon frá.

– Hetta arbeiðið verður goymt, og tá næmingurin, sum hevur serligan tørv, hevur tørv á hesari bókini, so fær næmingurin bókin senda á sín glasis teldupost, sigur hon.

– Við ársbyrjan skrivur næmingurin undir eitt skjal, at hann i k k i d e i l i r

ella víðarigevur talgilda tilfarið, tí tað er sera umráðandi, at vit halda upphavsrættarlógina, leggur hon aftrat.

Onkuntið eru vit so heppin, at rithøvundar senda okkum útgávur sum PDF-filur, og tað er fantastiskt fyri næmingin og okkum, tí tað er sera tíðarkrevjandi at leggja allar hesar bøkurnar til rættis.

Næmingar, sum hava ADHD, hava viðhvørt lyndi til at dagdroyma, meðan teir lesa, og harvið fáa teir lítið við av lisna tekstinum. Aðrir lesa so skjótt, at teir geva sær ikki stundir at hugsavna seg um tekstin. Tá er ein teldutala eitt sera hent amboð, tí teldutalan hjálpir lesaranum at halda fast í einari góðari lesirútmu.

Cd-orð

Cd-orð er eitt forrit, sum kann lesa tekst upp og hjálpa næminginum at skriva. Teldan lesur tekst upp fyri næminginum, sum til dømis hevur ADHD, og fastheldur næminginum í lesirútmuni, við at lisna

orðið verður framhevað. Tað vil siga, at næmingurin lesur við eygum og oyrum samstundis og kann soleiðis betur minnst lisna tekstin.

Tað finnst øll fremmandamál og føroyskt mál í cd-orð, um ein brúkar eina vanliga Windows teldu. Til Mac teldur er tað ikki møgulegt at fáa føroyskt mál í cd-orð, men øll onnur fremmandamál.

Tað óhepna við cd-orð er, at tað ikki er ein myndugleiki, sum hevur evstu ábyrgd. Tí hóast føroyskt mál er í cd-orð, so er føroyska málið ikki integrerað í allar funksjónirnar, sum eru í cd-orð. Til dømis riggar tað ikki serliga væl at ocr'a føroyskar tekstir í sjálvum forritinum.

– Teldutalan í forritinum eigur leypandi at bliva dagförd. Skúlarnir rinda í dag fyri samlaða næmingatalið á skúlunum og ikki bert licensar fyri teir næmingar, sum brúka cd-orð. So her er nógv, ið man eigur at hyggja eftir, sigur hon.

– Cd-orð profilurin eigur at fylgja næminginum frá stovnan og restina av lívinum. Vit á Glasi hava valt at gera føroyskar videovegleiðingar yvir tær týdn-

ingarmiklastu funksjónirnar, sum næmingurin skal duga, sigur hon.

Talukennarin

Talukennarin er í gerð nú, og er hetta eitt amboð, sum næmingar við niðursettum virkisføri koma at hava stóra gleði av. Hetta er eitt tekst til talu forrit, sum ger, at næmingarnir kunnu tosa ein tekst inn og fáa hann skrivaðan á telduna.

– Hetta arbeiðið sigst at verða liðugt í 2021 – so tað gleða vit okkum til, sigur hon.

Appir

Tað eru eisini nógvar hentar appir til fólk, sum hava ADHD. Millum annað appir, sum visualisera títt skema, koma við áminningum um, nær tú skal byrja at gera tinar lektur fyri at bliva liðug/ur til tíðina, og aðrar appir sum minna ein á at taka heilivágin.

Førleikamennandi skeið til lærarar

Í innleiðsluvíkuni fáa nýggir lærarir eina generella kunning frá logopediini um orðblindni, ADHD og annað.

– Vit møta ikki illvilja frá lærarum, men tað er ofta ringt at skilja ADHD og orðblindni. Somuleiðis hevur leiðslan á Glasi altíð víst vælild og áhuga at betra um lestrartíðina fyri næmingar á Glasi, ið hava niðursett virkisføri, sigur hon.

– Vit royna altíð at finna loysnir saman við KT-deildini á Glasi innan máltøkni og serøkið, tí so at siga ongin amboð eru klár ella fullfíggaði innan føroyskt máltøkni, men alt skal skapast, tí hetta økið er á so nógván hátt ein eftirbátur í føroyska samfelagnum, sigur hon.

Útgeiningar fyri millum annað orðblindni og ADHD eiga at gerast so tíðliga sum møgulegt og praktiska hjálpin í skúlahøpi til næmingin eigur at verða sett inn stundisliga, soleiðis at hetta ikki gongur útyvir samlaðu sálarheilsuna hjá næminginum, sigur Maybritt við Strond.

ANNIKA@SOSIALURIN.FO

Á digitalstyrelsen.dk liggur ein røð av appum, sum eru gjørdar til fólk við adhd. So tað er skilagott at leita sær íblástur her og royna seg fram.